

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden vasárnap. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVESZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

A REFORMÁCIÓ ÁLDÁSAI

Az ünnepi emlékezéshez tartozó érzések és ismeretek bőven szólnak a reformációról és áldásairól. A szószékeinkről s azokon kívül bizonyágtételek hangzanak fel, hogy milyen áldás a reformáció s milyen áldásai vannak, hatnak, élnek. Az ünnepi emlékezésben évről-évre idézzük a XVI. század csodáját, amely elhatároló esemény az európai történelemben. Szólunk, mert kötelességünk, hogy az Anyaszentegyház eddigi életében a kezdeti s a négy évszázaddal ezelőtt történt csoda összetartozó. S ha így nyilatkozunk, értjük, igazán hirdetjük, hogy mi a reformáció s miért van reformáció.

A reformáció Isten műve. Ő parancsolt és előálltak az Ő emberei. A történelmi szükség csupán keret ehhez a parancshoz és a követő engedelmességhez. Isten műve egyedül a reformáció, ismétlem, s azért mennyei csoda, amelynek tanúi, tettei, igazságai, eseményei s hatásai s ami bennünket közvetlen közélről érint most: — áldásai vannak. Amikor ennyit mond a mai emlékezés, hogy Isten alkotása a reformáció, amellyel éppen a kegyelem Ura emeli fel az embert a mélyből, tisztítja Anyaszentegyházát, elvetjük azokat a magyarázatokat, amelyek nem így nyilatkoznak. Számontartjuk ugyan, de nem valljuk, hogy a reformáció a humanizmus hatása. Ismerjük és ugyanakkor tagadjuk, hogy az „északi ember“, vagy „északi faj“ vallásos mozgalma. Az anyagelvű magyarázók tana, hogy a társadalmi kérdések, vagy az egyházi-jelekezeti formát öltő nemzeti gondolat egyházi jelentkezése a reformáció, hasonlóképpen nem elfogadható. Ezek a tanok ugyanis csak töredék-magyarázatok ahhoz, amit az Ige népe igazol és hirdet. Igazol és hirdet, mivel hiszi. Mennyivel tökéletesebb, egész, kielégítő s így megnyugtató igazság az Anyaszentegyház bizonyágtétele, amikor a reformációt nem embernek, nem fajnak, nem emberi műnek tulajdonítja, hanem Isten kezéből származottnak, csodának, tehát mennyei eredetűnek vallja. Természetes, hogy ez az esemény, emberei s igazságai különféle irányban tapasztalható eredményt értek el. Az egyéni, a társadalmi, az egyházi életben épűgy mérhető a reformáció eredménye, mint a vallásos, erkölcsi, politikai, művelődési s gazdasági életben. Azonban az ünnepi emlékezés csak másodsorban foglalkozhat ezek-

kel a tényekkel, ezeknek felsorolásával, amelyek történelmünk keretei között kutathatók és tárhatók élnek. Az ünnepi első tennivalónk, hogy bizonyágtételünk arról szól: ime, Isten megkönyörül Anyaszentegyházán és elküldötte Szentlelkét, hogy legyen reformáció. Embereket, tömegeket mozgató meg a reformáció érdekében. Lelkének hatalmát ebben a világban, az emberi ellenkezés közepette mutatja a reformáció, mint a hit számára szóló csoda.

Még arra kell kitérnünk, hogy a reformáció Istenért van. Dicsősége s nem emberi érdem. Még egyházius meggyőződésű református keresztyének is hajlandók az ünnepi emlékezés hevében arról beszélni, hogy Kálvin kemény és következetes, Luther szenvedélyes és Zwingli áldozatos életének mit köszönhetünk. Pedig a reformációban Istennek köszönünk mindent. Egyedül Őt dicsérjük. A reformátorok, akiknek nevét ismerjük és az a számtalan, a reformáció igazságaiért kockázatot vállaló, ismeretlen keresztyén mind-mind tanúja, hogy a reformáció nem emberi érdem és alkotás, hanem isteni, azaz csoda részünkre. Részünkre, de Istenért. Igen, lássuk be, hogy amikor a szó s a szónoklás szenvedélye elragadja az embert és történelmi-embri valóságról, dicsőségről talál szólni, téved. A reformáció Istenért van és Istenről. Magáért, örök dicsőségéért indította el, tartja fenn. A reformáció, mint Isten műve rajtunk és köztünk, mint Isten dicsőségét mutató, szolgáló s hirdető csoda-esemény állandóan az igazoló s intező Istenre utal. Lehetetlen, hogy másként emlékezzünk rá s másnak mondjuk.

I.

A reformációnak elismert, hívein kívül is tudott áldásai vannak. Az egyes ember és a különféle közösségek nyertek a reformációban olyan pozitív parancsol és gyarapodást, amely áldás volt és marad mindig. A lelki parancs és gyarapodás az ember és élete szempontjából többet, ki nem fejezhetően többet ad, mint az új világrész felfedezése, a találmányok, a modern biológia és a hozzátartozó tudomány, vagy akár eredményeinek összefoglalója: az újkor világnézete s életszemlélete. Hogy Isten Igéje döntésre hívja az embert és hogy az

üdvösség „sola fide”, vagy „sola gratia” történik, a reformáció áldása az egyen számára. A bizonytalanság kínos keresésének vege szakad, amikor a hu hangját hallja az ember saját maga, vagy mások ajkán. Pótolhatatlan, életalakító áldás az ember számára, mintegy lelki nagykorúsítása a reformációban, hogy Isten elé állhat és hogy megszűnt az emberi és egyéb közvetítők szerepe, kivétel egyedül a Jézus Krisztus. Addig az egyszerű hívő s az Isten közé egész sor közvetítő kellett, attól a lelki nagykorúság keresztyéne, mint jelelős földi teremtmény kövellenül kereste, kereshette Istenét, szolgálhatta akarata a Szentlélek vezetése alatti döntése nyomán. Az egyes ember, akinek egyszerre szava, szerepe adódott az Anyaszentegyházban, Isten elé járulhatott kérdéseivel, kézbe jöghatta a Szentírást és ahogy az Ige emberehez illik, öntudatos, jelelős életet jolytathatott. A lehetőségből az isteni kegyelem szava a kötött cél jelé irányította s irányítja az embert, amidőn döntései esücsponjtjan ethangzik: „Itt allok. Másként nem lehetek. Isten engem úgy segítjen!”

Az egyes emberen kívül valamennyi emberi közösség áldást nyert a reformáció igazságaival. A család megerősödött; a társadalom, a nemzet és az emberiség szilárd alakot nyert. Ma már tetszetős társadalomtudományi tévedésnek tartjuk azt a tételt, hogy a reformáció a jorradalmakra szit. Ketségtelen, hogy az egyeni, osztálybeli, nemzeti s általános emberi öntudat növekedett a reformáció áldása gyanánt. Ez a növekedés pedig az emberi közösség minden fokozatán nem egyéb, mint annak az Igeből nyert tételnek az örök érvénye, amelyet Luther így fogalmazott: „servire Deo vera libertas”. Az igazi szabadság, mint a keresztyén élet számára szabott, ez az Isten dicsőségére áldozott élet: az Isten előtt való szolgálat. Tökéletesen megfordította ez a másik, gyakori s kedvelt szolgálatnak, az emberi-anyagi-egyéni értelmének, amelynek egybefoglalása a „falsa libertas”. Az emberi közösség különböző alakjai tehát áldásként nyerték a reformációban, hogy a család, a társadalmi osztály, a nemzet, az emberiség jogadja el ezt az „igazi szabadság”-ot, mint célt, vagyis szolgáljon Istennek. A család békéje, a társadalmi igazságosság és rend, a nemzetek közti összhang, az emberiség jövője függ attól, hirdeti a reformáció, mint végső követelményt

és igazságot, mennyire tudnak együttműködni Istennek. Hogyan, mivel, meddig? Tökéletes lehet csak a szolgálat. Isten nem elégszik meg fél szívvel és fél szolgálattal. Mindennel szolgálj. Testeddel, lelkeddel, javaidal. Mindig, életedben és haláloddal. Nem szabad elhallgatnom, hogy amikor ezt a szolgálattal, mint az áldást Istentől, kimondja a reformáció az ember és az emberi közösségek számára, az új ég és az új föld szavát halljuk. De lehet-e boldogabb a földi ember, mint amikor a jelenben a jövő szava szól hozzá?

II.

Nekünk, magyaroknak a reformáció külön áldás. Áldás, mert a török elleni küzdelemben a cselekvő ellenállás, a megmaradás, a nemzeti erkölcs jóformán egyedüli erősítője „a magyar vallás”. A magyar nemzetben belül a „vér szerinti” magyarabb rész ezért jogadja el és tartja meg hűséggel ezt a keresztyén jelekezetet. S azok a küzdők és küzdelmek, amelyek s akik a XVI. század első felétől mindmáig a magyar nemzet szellemi, erkölcsi, politikai léteért jolytatott küzdelemben jelesorolhatók, kevés kivételtől eltekintve, ettől az áldástól áthatalott szenvedélyűek. A reformáció érdeme nemzetünk előtt, hogy az idegen elnyomás alatt élt és megmaradt az a magyar nemzet, amelynek ma tagjai vagyunk. De nem lehet mellőzni a másik áldást sem, hogy éppen ebben a reformációban találta meg lelki egyensúlyát nemzetünk. A magyar művelődés sajátosságait és ezzel együtt lényegét, a politikai feladatainkat, általában egész jövőnket világosan mérjük, képviseljük és mondjuk ki a reformációtól. Sajnos, vallásos életünk azóta is várt, széles népi rétegü elmélyülése mindmáig nem teljesedett, noha éppen és egyedül a reformáció áldásából érhető s remelhető.

Ezek a reformáció áldásai részünkre s mindenki más számára. Összefoglalóan: ebben a tekintélytárgyó világban, a történelem legvégéig tanítja, hogy az ember számára egyetlen üdvözítő s mentő tekintély van. Ez a tekintély: Isten, aki szolgálatára szólít. Isten szava s akarata az Ige, amelynek emberei, eseménye s Anyaszentegyháza: a reformáció. Ez a reformáció áldása s ezért áldás a reformáció.

Narancsik Imre.

Október harmincegyediké meditáció

A reformáció áldott ünnepén vegyük számba: mit jelent református keresztyénnek lenni? Jelenti mindenekelőtt a hit tisztaságát. A mi hitünk nem emberi bölcselkedés eredménye, hanem Isten kijelentésének drága ajándéka, melyet az ember alázasos lélekkel és örvendező szívvel elfogad. A mi hitünk világos és egyszerű. Figyeljük meg azt, hogy Jézusunk mily egyszerű mondatokkal tanított. Sohasem cifrázta a szavakat. Nem halmozott jelzőket. Nem szerkesztett körmondatokat. Mindezekkel azt akarta elérni, hogy a legegyszerűbb ember, még a gyermek is, megérthesse az Ő tanításaiban foglalt isteni kijelentéseket.

A mi atyáink gondosan örködték afelett, hogy a keresztyén hit tisztaságát emberi találmányok és hozzáadások meg ne fertőzzék és el ne homályosítsák. És ha azt tapasztalták, hogy a keresztyénség bármi részben megromlott: bátran kiállottak és követelték,

hogy térjünk vissza a keresztyén hit krisztusi bibliai tisztaságához.

Manapság ugyanerre a kemény órállásra van szükség. Nyugtalan világban élünk. Az emberek lelki-világát sok viharzó esemény zavarja meg. Sok fertőzés történik. Tévtanítók jönnek s a rettegő lelkeket elszedítik. Vigyázzunk és imádkozzunk ma jobban, mint valaha.

Mit jelent református keresztyénnek lenni? Jelenti azt, hogy a mi drága kincsünket, hitünk isteni ajándékát, méltó edényben őrizzük. A drágakövet nem szokás rongyokba göngyölníteni és a nemesveretű pengének nem fakéregből készítenek hüvelyt... A mi hitünk tartó edénye: a Krisztus Anyaszentegyháza. Jól vigyázzunk, ez sem emberi találmány. Isten rendelése. Jézusunk bölcs akarata.

Mikor a reformáció munkája 1517 október hó 31. napján megindult, ennek legelső látható ered-

ménye: a keresztyén Anyaszentegyház megreformálása volt. Pedig ez csak természetes következménye volt a megelőző nagy lelki harcoknak és belső átalakulásoknak. Mik voltak ezek az előzmények? Mindenekelőtt Isten Igéjének kiszabadítása a közép-kor rettenetes börtönéből. Luther Márton a kolostor könyvtárában letépte a láncot és lakatot a Bibliáról s közkinccsé tette azt. Azután számbavették a hitigazságok, melyeket minden pillanatban hozzá-mérték az Ige zsinórmértékéhez. Következett hit által az ember életének megtisztítása és megszentelése. Utolsó renden jött a hívők társaságának külső rendbeszedése, az istentisztelet külső formáinak Isten kijelentéséhez alkalmazása. És vele együtt az egész Anyaszentegyháznak, mint nárdusolajat tartó alabástrom edénynek külső és belső megtisztítása.

A reformáció emlékünnepének az a követelménye mindnyájunkkal szemben, hogy álljunk oda a reformáció másíthatatlan szigorú mértéke alá. Éspedig álljunk oda fejünket meghajtva, komoly bűnbánattal. Óh jaj nekünk, mert az október 31-i mérték alatt mindnyájan törpéknek és könnyűeknek találhatunk.

Kérdezzük csak meg sorban önmagunktól, vajjon kezünkben van-e az Isten Igéje, melyet a reformáció mindnyájunk kezébe nyilván odaadott? — Mit szólnánk ahhoz a hajóshoz, aki a kormánykerék mellől vakmerően és botorul kidobná a delejtűt? ... Reánézünk-e naponta erre a delejtűre: hasonlat nélkül szólva: belenézünk-e naponta a Bibliánkba? Mint ahogyan egy régi kedves kis ének tanácsolja:

*„Te szent Igéd legyen nekem
Mindennapi kenyérem.
Míg az élet koronáját
Az egékben elnyerem.“*

És a Biblia mellett számontartjuk-e a mi rendszerbe foglalt hitvallásainkat? Ezek között első az apostoli korból származó „Hiszek egy...“, melynek minden egyes szava magából a Bibliából van összegyűjtve, rendszerezve, bokrétába kötve, hogy általa könnyebben eligazodjunk s benne boldogan gyönyörködhesünk. Ismerjük-e a Heidelbergi Kátét és a Második Helvét Hitvallást, ezt a két impozáns oszlopot, mely a Biblia rendületlen fundamentumán állva, hirdeti közöttünk Isten dicsőségét, tartja az Isten országa épületét.

Álljunk a reformáció mértéke alá s kérdezzük meg önmagunktól, hogy milyen a mi gyakorlati keresztyénségünk. A mi templomaink ajtajai naponta feltárnak. Mikor szoktunk oda belépni? Hogyan érezzük ott magunkat? Otthonosan, vagy idegenül? Tudjuk-e, mi az a Bibliakör, Vasárnapi iskola, Családi istentisztelet? Drága terített asztalai ezek mind ama mennyei Atyának. Nem vagyunk-e tékozló fiak, akik Jézusunk példázata szerint, talán egész a disznók eledeléig jutottunk: ahelyett, hogy résztvennénk a királyi vendégségben.

Nézzünk bele szigorúan lelkiismeretünkbe. Megszentelt élet-e a mi életünk? Akarunk-e az élet mélységeiből egyre feljebb emelkedni? Megragadjuk-e azt a segítő jobbkezet, melyet a mi legjobb édesanyánk, a Krisztus Anyaszentegyháza nyújt felénk, hogy Isten gyermekeinek sorába segítsen?

Óh jaj, ezekre a kérdésekre csupa kedvezőt-

len válaszokat kell adnunk. Magunkat kell, hogy vádoljuk s Isten igazságos ítéletétől kell rettegünk.

De Isten nem hágy minket rettegésben. Felénk fordítja tekintetét kiváltképpen a reformáció ünnepén, s a mi bűnbánatunkra s beismerő töredelmességünkre atyai irgalommal felel. Halljuk meg ezeket az atyai intelmeket.

Azt mondja az Úr, a reformáció ünnepén egyen-egyen mindnyájunknak:

Tárd ki szívedet a Szentlélek Úristen fehér galambja előtt. Ne feledd, hogy a reformáció ünnepe: a Szentlélek Úristen ünnepe. Annyira, hogy e napon méltán lehetne ünnepi énekünk ez a drága dallam: „Jövel Szentlélek Úristen!“ Mert a Szentlélek által szólottak és cselekedtek mind a reformátorok. És az Atya ma is az Ő tulajdon Lelkét akarja reánk kitölteni. Ne feledjük, hogy mi egyedül a Lélek ereje által lehetünk igaz református keresztyének.

Szól az Úr ajka:

Légy öntudatos református keresztyén! Szeresd egyházadat, mint tulajdon édesanyádat. Ő tanít a hit igazságaira. Ő mutatja meg az igaz élet helyes útját. Ő a Krisztushoz vezérlő hűséges kalauz. Ragaszkodj református keresztyén egyházadhoz. Meg ne csúföld és meg ne szégyenítsd soha. Sőt inkább gyámolítsad minden erőddel, hogy Istentől nyert nagy feladatait e földön betölthesse.

Végezetre ismerd meg most a reformáció szent ünnepén, református keresztyén Anyaszentegyházad nagy misszióját a világban. Ez ama hétágú gyertyatartó, melyről szó van a Jelenések könyvében, hogy világoljon a föld minden népeinek. Itt világol ezen a földön is, ahol mi élünk: szegény magyarok. Bizony, ha ez az Istentől adott világosság itt a hármal halom és négy folyam honában fel nem ragyog: a magyar nemzetnek alig-alig volna hírmondója. Ez a világosság pedig egyúttal éltető erő is volt a múltban. És az lesz a jövőben.

A reformáció nem csupán történelmi emlék, melyhez mint valami néma síremlékhez vissza-visszajárunk... Mint ahogyan húsvét ünnepén a feltámadott s örökké élő Jézust ünnepeljük: éppen úgy a reformáció napján, ezt a világban örökké ható, termékenyítő és éltető erőt kérjük és újra várjuk.

Jézusunk azt tanította, hogy aki magát meg-alázza, az felmagasztaltatik. Alázatos bűnvallással kezdődjék ünnepszentelésünk, hogy annak végeztével felmagasztaltassunk. Ez legyen a mi felmagasztaltatásunk: reformáltassék meg a mi életünk, egyházunk s magyar nemzetünk. Ragvogja be lel-künket e szent ünnepén Isten Igéjének világossága és biztatása: „A rád bízott drága kincset őrizd meg, a bennünk lakozó Szent Lélek által“ (II. Tim. I: 14).

Uray Sándor.

Hírek az egyházmegyéből

BIHARI EGYHÁZMEGYE.

A nagyváradi lelkeszköri értekezlet a múlt héten tartotta ülését a Kultúrpalota kistanácstermében. Kiss Károly lelkeszköri elnök elnöklété mellett előadást tartottak „Kátétanítás“ címmel Bokor Sándor hitoktató-lelkész. „Egységes istentiszteleti rendtartás“ címen Orth Imre

lelkész. „Segédlelkész-kérdés a magyarországi református egyházban” címen Dr. Csikesz Tibor segédlelkész és a „Házasság református felfogása” címen Kurucz József hitoktató-lelkész.

Részletek vitéz Dr. Nadányi János alispán székfoglaló beszédéből a bihari református egyházmegye közgyűlésén, 1942 szeptember 29. Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Tudom jól, hogy a mai időkben a szolgálat kétszeresen súlyos, de egyúttal szent kötelesség. Szent kötelesség, mert az élet sötétségének világbírói ellen, az Antikrisztussal, az orosz bolsevizmussal és a sátáni ellenfél szövetségeseivel vívott küzdelemben hitet kell tenni minden igaz magyarnak, minden keresztyén léleknek úgy kint a haretéren, élet feláldozása árán is, mint itthon, türelemmel, lemondással és önzetlennel, megfeszített munkával. Szent kötelességünk, hogy az igazságért folyó háború diadalmas befejezése felkészülve találjon minden református keresztyén magyart az új erkölcsi és gazdasági világrend, s benne a megújított Magyarországnak felépítésében való közreműködésre. Mi, református keresztyének, érezzük az elkötelezést, mellyel tartozunk a próbára tevő bibliai időkben, elsősorban mi: a vezetők, úgy hazánk, mint egyházunk iránt. Világító példa e tekintetben az ország legelső embere, egyházunk leghűbb fia, ki a haremzón fiát adta érettünk, magyarokért és a hőselkü fiú, a halhatatlan emlékü Horthy István, ki életét áldozta mindnyájunkért. Kérem a Gondviselést, hogy mi, vezetettek, méltók lehessünk hozzájuk, s vállvetett munkával munkálhassuk édes hazánk üdvét, s benne Krisztus országának kialakulását. Lelki-szükség számomra, hogy mint világi ember, egyházamat szolgálhassam, mert családom minden egyes tagja mindenkor igyekezett egyházunknak hű fia és szolgája lenni. Mindenkor szeretettel és kegyelettel emlékezem vissza egyik ösapámra, Nadányi Jánosra, aki körülbelül 300 évvel ezelőtt Biharnagybajom község lelképásztora volt.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A „Vasárnap”, a debreceni gyülekezet hetilapja közli annak a százhuszonkét egyháztagnak a nevét, akik az elmúlt 1941. évben a református egyház kárára reverzálást adtak. Szomorú névsor. Közöttük sok olyan név szerepel, akiknek családjaik ősi debreceni patricius egyháztagek voltak...

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

Új színek, hangok az egyházmegyei közgyűléseken. (A szatmári egyházmegye közgyűléseinek margójára.) Aki régen nem volt egyházmegyei közgyűlésen, elcsodálkoznék a tárgyalásokon. Nem annyira a tárgysorozatban, bár ott is vannak új tárgyak, de különösen azon, hogy milyen ügyek és gondolatok számára fordítja ma a közgyűlés a legtöbb időt.

Egy párat említek csak: Népfőiskola, telepítés. Töprengünk ugyan adókulesokon is, melyeket az egyházmegyei tanács el nem intéz, bár sok anyagi ügyet már a tanács tesz rendbe, de észrevehetőleg lelkivé válik a közgyűlés. Az őrségváltások és az új belmissziós és általában missziói szellemben nőtt új vezetők hatása tagadhatatlan.

Valamikor lenézettek voltak a nem ismert és félreismert missziói lelkületű lelkészek; ma eljött az ő idejük! Ma már nemcsak adminisztrálunk — jóllehet, még mindig ez tölti ki dandárját foglalkozásunknak —, hanem a helyesen felismert küldetés és hivatástudat folytán sok időt fordítunk, féltő szeretetből, a szellemi részre is!

A szatmári egyházmegye október 8-án tartott közgyűlése pl. egyházmegyei missziói lelkészt választott, akinek egyik főfeladata lesz a népfőiskola gondozása, irányítása, az ifjúság nevelése. A szatmári népfőiskola Kocsordon házat szerez, illetve telket vesz. Erre a célra a lelkészek már tekintélyes összeget összeadtak és sok szép váratlan összeg érkezett már is, „nemlelkészi” egyénektől is a népfőiskolára.

Bár volt már telepítés a szatmári egyházmegye területéről is Dunántúlra, de ezt a nemzetiségi vidékhez közel, már nem szorgalmazzuk.

Az idők jelét láttuk abban is, hogy az idén négy egyhangú lelkésmeghívás történt az egyházmegyében, de megdöbbentő, hogy egy, az ötödik lelkészválasztás harcái annyira elfajultak, hogy abban az egyházközségben az állami tanítók (református vallásúak) átmenetileg sem vállalják a vallásoktatást, míg a lelkész beiktatható lesz! E sorok írója tapasztalta egyik állami iskolánál, hogy a római

katholikus tanítók a legnagyobb készséggel készítették elő a vallásoktatást a plébános számára!... Nem a mi vallásunkon lévő tanítókat akarom soraimmal sérteni, hanem a lelkészválasztás elfajulására szeretnék ezzel rámutatni!...

Jellemző a mai esperesi mentalitásra (ismét nem a régieket bántom, hisz minden tiszteletem övék, hanem a korszellemre hivatkozom), hogy egyik romlásnak indult gyülekezet anyagi ügyének megjavítására esperes nem az adókules emelését tartja megfelelő orvosságnak, hanem a pásztori látogatást!...

Ezek az új színek s hangok, melyekre céloztam s amelyekkel egyetértek, s azt hiszem, velm együtt sokan mások is!

Aztán azt szögezem még le, hogy az alkotó tagok türelmesen végigfigyelték a közgyűlés tárgyalását és a felszabadult, hazatért részekkel a teljes egygyölvadás folyamata jó úton halad addig is, míg elérkezik az idő arra, hogy esetleg az igen nagy egyházmegye két részre osztása felől gondolkodni és gondoskodni lehet!

Kósa Béla.

I R O D A L O M

Olajág címen új gyülekezeti lapot ad ki a rimaszombati református egyház. Felelős szerkesztője Varga Imre lelképásztor. Az érdekes és színvonalas lap első vezércikkét „Olajág és Oltár” címmel Dr. Enyedey Andor püspök írta. A lap szolgálatot ohajt végezni az összes gömőri gyülekezetekben.

Megjelent a legújabb konventi jegyzőkönyv. Kiadta a Magyarországi Református Egyház Egyetemes Konventje, 806 oldalon látékoztat a Konvent Budapestén, 1942. évi május hó 6—7. napjain tartott ülésének határozmányairól. (Bethlen Gábor irodalmi és nyomdai Rt. nyomása.)

VII. törvényeikk. Megjelent a Magyarországi Református Egyház hivatalos kiadványában. Alkotta az 1939. évi március hó 1. napján megnyílt ötödik budapesti Zsinat. Tartalmazza az 1933. évi I. egyházi törvényeknek a Zsinatra vonatkozó rendelkezéseit, azok módosítását és kiegészítését egyetlen fejezetben (1—4. §). Tárgyalja a zsinati elnökök helyettesítésére, a zsinati tanács hatáskörére, valamint a zsinati tanács szervezetére vonatkozó szabályzatokat. (Budapest, Bethlen Gábor irodalmi és nyomdai Rt. nyomása, 1942. Ára fűzve: 20 fillér.)

„Ninesen saját igazságom” címen jelenik meg december első napjaiban Dr. Incze Gábor prédikációs-kötete, amely előjegyzők számára 3-32 pengős áron szerezhető meg; bolti ára 4-50 pengő lesz. Előjegyzések Dr. Incze Gábor, Budapest, II., Török-utca 4. címre küldendők.

H A L O T T A I N K

A debreceni református egyház elnöksége, a presbitérium nevében tudatja, hogy *id. Balogh István*, az egyház egyik legrégebb presbitere, a gazdasági bizottság elnöke, és e minőségében a főgondnok helyettese, folyó évi október hó 13-án 68 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Kiváló, áldozatkész, vallásunkhoz és egyházunkhoz szilárdul ragaszkodó egyéniség volt, ki szelíd lelkületével, bölcs ítélteivel, típusa volt az ősi debreceni polgárnak. Emléke legyen áldott. A B. F. R. A.

K Ü L Ö N F É L É K

Az Országos Protestáns Napok gazdag programtervezete elkészült. Október 30-án, péntek délután kezdődnek a különböző tanácskozások és ünnepélyek és november 10-én, kedd délután végződnek. Félárú vasúti jegy igényelhető az Országos Bethlen Gábor Szövetség pénztáránál, Budapest, IV., Semmelweis-utca 17. sz., I. em. Kedvezményes szállásért is lehet jelentkezni ugyanott.

Az **ORLE közgyűlése** Budapesten, november hó 5-én, csütörtökön lesz, a theologia dísztermében. Reggel 8 órakor választmányi, délelőtt fél 11 órakor éves közgyűlés, melyen Dr. Ravasz László püspök mond elnöki megnyitó beszédet. Előző nap, november 4-én délután 3 órakor a Kálvineum igazgatótanácsa ülésezik. Vasúti féljegy a Bethlen Szövetség útján kapható (lásd az Országos Protestáns Napok című híradásunkat).

Könnyes írás. Amikor ez a levél íródott: napsugár ragyogott fel minden olvasója lelkére. Most, hogy alig egy félév után újra kezünkbe kerül: láttára könny szökik szemünkre s könnyes lesz maga az írás is... A levél írója néhai vitéz Horthy István, Magyarország kormányzó-helyettese. Akkor írta, amikor magas méltóságra emelte az ország bizalma. Míg a MÁV elnökgazdája volt, hűséggel viselte a diósgyőr-vasgyári református egyházközség főgondnoki tisztét. De a kormányzóhelyettes-választás után, a dolog természete szerint, le kellett mondania. Ez itt a lemondó levél, a könnyes írás, melyet Nádházy Bertalan lelkipásztorhoz intézett:

„Kedves Barátom!... Most, új tisztem elfoglalása után — bármennyire rosszul esik ez nekem — nem lehet más tennem, minthogy a diósgyőri református egyház főgondnoki tisztéről lemondjak. Kérlek tehát, jelentsd be az elhaláztalanságot az egyháztanácsnak, ahol annak tudomásul vételét és elfogadását kérem. Mindig szívesen fogok visszaemlékezni református egyházunk érdekében végzett közös munkánkra s amidőn a diósgyőri egyház vezetésétől megválok, kérem a Mindenható, hogy árássa bőséges áldását az egyházra, annak vezetőire és tagjaira. Add át, kérlek, az egyháztanácsnak és az egyház tagjainak szívbéli üdvözlétem. Igaz hitrokoni szeretettel köszönt: Horthy István s. k.”

A Szeretetszövetség az ősz folyamán nyolc árvaházat nyit meg hadiárva gyermekek részére.

A Magyar Bibliatársulat iskolásoknak 40 százalék kedvezményrel ad Bibliát.

Hadigondozás napjává tette az Egyetemes Konvent október 25. vasárnapot.

A szerkesztőség és kiadóhivatal együttes üzenete. A pályázati hirdetések felett állandóan közöljük, hogy az ilyen természetű levelek ne a szerkesztő, hanem a kiadó címére küldendők. Többször kértük az iskolaszéki elnököket: szíveskedjenek erre figyelemmel lenni. Eredmény az, hogy hétről-hétre jönnek a szerkesztő címére pályázati hirdetést feladó levelek. Üzenetünk ez: ne méltóztassanak meglepődni, ha az ilyen hirdetések 1—2 héttel később látnak napvilágot.

Árokháty Béla-émlékhangversenyt rendeznek a budapesti vallásoktatók november 20-án a Zeneakadémián, amelyen Dr. Engedy Ander tiszánineni püspök, a meghirdetett volt tanuló-társja tartja az emlékbeszédet. A gazdag műsorú hangverseny tiszta jövedelme szegény iskolásgyermekek ingyen Énekeskönyppel való karácsonyi megajándékozását szolgálja.

Belmissziói norma Cigádon. Cigánd nem a tiszántúli egyházkerület kebelébe tartozik. Legyen szabad mégis megemlékezni a Cigádon folyó belmissziói munkáról. Teljes elismeréssel szólunk róla. Sőt magasan kiemeljük s azt szeretnők, hogy országos norma lenne belőle. Az Országos Református Tanítóegyesület háromnapos elnökségi gyűlést tartott az elmúlt héten Hajdúszoboszlón. Az utolsó napon, október 4-én vasárnap, mely „csendes nap”-nak neveztetett, Kántor Mihály cigándi igazgató-tanító tartott előadást: „A református tanító az egyházi és missziói munkában” cím alatt. Nagyon érdekes és értékes elvi megállapításai után, szabadon és közvetlenül elmondotta, hogy a lelkipásztor a tanítókat és a segédlelkészt minden kedd estére maga köré gyűjti előkészítő órára s az itt nyert bibliai, lelki és gyakorlati megbeszélések szerint, a következő vasárnap este kiszállnak a nagy területen szétszórt gyülekezet különböző (minden héten más és más) családjához és ott családi, házi istentiszteletet tartanak. Szétszórt csoportok elevenednek meg, válnak élőkké ennek hatása alatt. Az előbb még vadul burjánzó szektákellűnek. A templombjárók száma megháromszorozódott. Virágoznak a vasárnapi iskolák, ifjúsági körök. Megoldódik a szegénygondozás az iskolában és a reáutalt szegény családoknál... Hála legyen Istennek, hogy Cigádon bételt a LXXXIV. zsolt. 7. verse: „Átmenvén a siralom völgyén, forrássá teszik azt...”

Református magyarok Bukarestben. Számuk mintegy hatezerre tehető. A lelkipásztor vezetésével igen komoly lelki munka folyik ebben az idegenbe szakadt gyülekezet-

ben. Magyar kulturmunkát az egyetlen bukaresti magyar tanintézetben: a református elemi iskolában végeznek. Szociális munkájuk is mintaszerű. A református iskola növendékei jórészenek még a villamosbérletét is az egyház fizette meg. Szépen dolgozik a református Nőszövetség, valamint Leányszövetség is. A református egyház tartja fenn az egyetlen magyar Diákotthont is.

„**Gedeon győzelme**” címen élelméltató megállapításokat közöl a debreceni theológus „Közöny” szeptemberi száma. Írója Bütösi János IV. éves theológus, páratlan világossággal mutatja ki, hogy a theológusok megkevesbedésének nem a háború, vagy a kilátástalan jövő, még csak nem is a kor-szellem az oka, hanem a találgatások közben az a tévedés, hogy mi számmal mérjük a sokat és keveset, s azt gondoljuk, hogy ami kevés, az már jó is: mert a mostani kevés theológus — bizonyára — „hivatástudatból” jött a theológiára. Isten azonban más szemmel néz. Az Ő szemében más mértéke van a többnek és elégnek. „Gedeon győzelmében éppen az a megdöbbentő, hogy Isten szemében a 6 is (ennyi az I. évesek száma most) lehet sok és a 150 is lehet kevés.” Gedeon 32,000 főnyi népe „több”, azaz felesleges volt ahhoz, hogyszem az Úr kezébe adhatta volna Midiánt (Bír. 7:2). Azért, mert „Izrael még dicsekednék velem szemben, mondván: Az én kezem szerzett szabadulást nékem.” Tehát az Úr harcára egy ember is sok, ha az az egy a maga erejében bízik, s azt gondolja, hogy az ő erejének érdeme a szabadulás. „Nem a számtól függ a sok, vagy kevés, hanem az Istenhez való viszonyunktól. Ha tudunk megüresedni, akkor Benne meggazdagodhatunk, mert az Ő ereje a mi erőtlenségünk által végeztetik el. Legyen tehát elég nekünk az Ő kegyelme”, mely győzelemre visz. (Részlet az I. éves theológusok üdvözlésére mondott beszédből.) (T. Z.)

Az erdélyi szörvány-református magyarok között négy debreceni theológus végzett lelkigondozói munkát a nyár folyamán. Szolnok-Doboka vármegye román tengerében élő református véreink helyzete — elbeszélésük szerint — igen aggasztó. Van olyan község, ahol csak 1940 óta tanulnak magyarul, az egyébként huszonnégy év előtt még reformátusnak és magyarnak született atyafiak. Egy másik községben megvan ugyan a régi szép, tarka magyaros népviselet, pompázó ruhákkal, de pár kilométerrel arrább már Bukarest rontó szelleme sorvasztja mindazt, ami sajátosan magyar és sajátosan népi. Legtöbbször még a legismertebb zoltárainkat sem ismerik. Még nem ismerik, vagy már nem ismerik? Elképzeltető, miocoda beolvasztó aknamunka folyhatott ott. A négy theológus beszámolója szerint az az egy eléggé vigasztaló, hogy szívben és áldozatkészségben minden vallási és nemzeti beolvasztó politika ellenére is megmaradt a kicsiny mag, amelyiktől remélhetjük az új református magyar vetés gazdag termését. Amíg tudhatjuk, hogy az erdélyi szörvány-reformátusok között a legszegényebbek is 5—10 pengőt adnak templomépítésre: ne aggódjunk, de vigyázó szemünkkel és imádságainkkal kísérjük őket minden napon. (T. Z.)

A romániai német egyház és a német nemzeti csoporttal kapcsolatban érdekes hírt közöl a Nemzetközi oekumenikus Sajtószolgálat a romániai német egyház életéről. Wilhelm Staedel püspök ebbe az egyházba új rendet vezetett be. Ez a rend, illetve rendszer, nagy ellenhatást váltott ki. Az új rendszer megszabályozza a hitvallási és az igehirdetési szabadságot, az egyház helyzetét az új német társadalmi rend kereteiben, az iskolákat és az egész nevelési gépezetet átadhatja a népi csoportnak; szabályozza továbbá az egyház javára történő adományok gyűjtését. A legnagyobb ellenállást az egyház nagyszabású nagygyűlésén fejtették ki. A következő ellenvetéseket hozták fel: 1. Ágostai Hitvallás, amely a német lutheránus egynáznak 1572 óta hivatalos hitvallása, vesztélyben forog. 2. Az iskolák átadása sokkal erőteljesebben rázza meg a lelkeket, mint ahogy azt előre gondolni lehetett volna. 3. A további javaslatok is előre nem várt visszahatásokat váltottak ki. Érdekesekek azok a megokolások is, amelyekkel Staedel püspök az ellenvetéseket visszautasította. Ilyenek: Nincs korlátlan hitvallási szabadság; az egyház nem helyezkedhetik dogmái érintetlenségének álláspontjára, mert magának a protestantizmusnak szellemében is az Ágostai Hitvallásra azt állítják, hogy annak csak időleges értéke van, és hogy teljesen Luther szellemében történik az, hogy az Ótestamentum helyére a német, illetve a germán erkölcsi értéket és a német nemzeti szocialista rendet teszik. Lehet, hogy sokan eretnekeknek bélyegzik ezért az új rendért küzdőket, de ezeknek bátraknak kell lenniök, hogy győzzenek, hogy új hitvallást hozza-

nak létre, ha keresztyének is akarnak lenni és nemzeti szocialisták is. — Logikus út és eredmény, mihelyt egy evangélikus egyház a maga szilárd hitvallásos alapját akármely ú. n. „koreszmével” szemben másodrendűnek értékeli, vagy épp elhanyagolható mennyiségnek kezdi tekinteni.

„Fényes papi segédlettel...” A Református Jövő írja az itt következő tanulságos sorokat: „a püspök megfelelő fényes papi segédletével...” napokon keresztül telve voltak napilapjaink ilyen fogalmazási hibákkal, értelmetlenségekkel. Anyira át van itatva köztudatunk és a fülünk a római egyház terminológiájával, elképzelésével, gyakorlatával és képiével, hogy még országos temetéskor sem tudtak az újságírók másképpen írni és a rádióbemondó sem tudott helyesen beszélni. A „fényes papi segédlet”, vagy éppen „püspöki segédlet” helyett elég lett volna megírni, hogy ennyi és ennyi református lelkész puritán, hivalkodás nélküli előzetben, szintelen, komor palástban állott a feltámadás ígéret hirdető püspök háta mögött.

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

168—1942. szám.

TÁRGY: „Egészség” c. folyóirat megrendelése.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

Az Országos Közegészségi Egyesület (Budapest, VIII. Eszterházy-utca 9. sz.) értesítése szerint a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 167.499—1942. VI 5. ü. o. sz. alatt az „Egészség” című folyóiratot az össze állami elemi népiskolák számára megrendelte.

Az „Egészség”, mint a megküldött példányokból látható, felvilágosító, népszerű, egy-egy gondolatkörből teljesen kimerítő cikket közöl. Ezenkívül részletesen foglalkozik nevelésegészségügygel is.

Semmiféle foglalkozásban nincsen olyan jelentősége az egészségügyben való jártasságnak, mint a tanerőknél, akik a gyermekkel való foglalkozásuk közepette, folytonosan egészségügyi feladatok előtt állanak. Emellett az iskolák orvosi ellátása is a tanítók nagyobb egészségi ismerete által nagy támogatást nyer. Különösen most, amikor a népiskolák nyolc osztályosra egészítettnek ki, a népiskolák tanítóinak bővebben kell foglalkozniuk az egészségtannal. A fiatalabb tanerők ugyan már bővebben kapnak egészségi oktatásra szolgáló ismereteket kiképzésük idején, szükségesnek látszik azonban, különösen a régi tanerők ezirányú felvilágosítása és a tananyagukhoz szükséges ismeretek bővítése, illetőleg új tanerők továbbképzése.

A tanerők továbbképzésére igen alkalmas a már előbb említett okoknál fogva az Országos Közegészségi Egyesület folyóirata, amelynek évi előfizetési ára 6 pengő.

Hogy a református népiskolák egészségügyét az állami népiskolákéval minden vonatkozásban egyenrangúvá emeljük, az „Egészség” című folyóiratot ajánlom, egy-egy példányban való megrendelésre a tanítói könyvtárak fejlesztésére rendelkezésre álló összeg terhére.

Debrecen, 1942 október 20.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

477—1942. sz. m.

TÁRGY: Lelkipásztorok, lelkészek kongrua, korpótlék és családi pótlékának utalványozása.

KÖRLEVÉL

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr 64.138—1942. II. ü. o. szám alatt kelt rendeletével a református lelkipásztorok, lelkészek és segédlelkészek illetménykiegészítő államségélyének az Egyetemes Konvent útján történt utalványozását — az Egyetemes Konvent kérésére — meg-

szüntette és elrendelte, hogy az illetménykiegészítő államségélyek (kongrua, korpótlék és családi pótlék) 1942. évi október hó 1-től kezdve közvetlenül az érdekeltek kezébe folyósíttassanak.

Ennek a rendeletnek végrehajtása érdekében kellett minden érdekeltnak két példányban kiállítania azt a Törzslapot, amelyeket kitöltés végett szeptember hó folyamán bocsátottam rendelkezésre.

A hivatolt rendelet értelmében és annak alapján a jövőben követendő eljárást illetően a következőket hozom tudomására az érdekelteknek:

1. Illetménykiegészítő államségélyért (kongrua, korpótlék és családi pótlék) minden érdekeltnak saját magának kell a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz (tehát nem az Egyetemes Konventhez) intézett kérvényben folyamodnia. A kérvényt hivatalos úton kell hozzám felterjeszteni, annyival is inkább, mivel a hivatalos út megkerülésével, vagyis nem a hivatalom útján érkezett kérvényeket a vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr — amint rendeletében közli — érdemi tárgyalás nélkül irattárba fogja helyezni.

2. Ügyének elintézését minden érdekelte illetményes kizárólag hivatalom útján szorgalmazhatja, tehát nem veheti igénybe világi hatóságok vagy magánosok közbenjárását. Ez is a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak határozott kívánsága.

3. Főlöszleges iratváltások elkerülése és az ügyek gyors elintézése érdekében elsőrendű fontosságú a kérvényeknek a törvény és rendeletek szerinti felszerelése, záradékolása. Ezért ezúton is kérem az Esperes urakat, hogy a felszerelést illetően a legrigorúbb eljárást tanúsítsák, a záradékolást pedig a rendeletek szó- és betűszerinti értelmében eszközöljék.

Debrecenben, 1942 október 15.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

6001—1942. szám.

TÁRGY: Lelkészek hadmentességi jogcímigazolása.

KÖRLEVÉL

A magyar királyi honvédelmi miniszter úrnak a „papi kedvezményesek igényjogosultságának bizonyítása és a papi kedvezmény megszűnésének bejelentése tárgyában” 60.203—1942. eln. o. sz. a. hozzám intézett következő felhívását hozom minden érdekelte tudomására:

„Felkérem Főtiszteletűségedet.

1. hogy a joghatósága alá tartozó s a tartalékos tábori lelkészi tanfolyamra, valamint az azt követő két szolgálati gyakorlatra behívandó papi kedvezményre jogosultjai számára papi kedvezményi jogosultságuk fennállásának bizonyítása végett a tanfolyam, illetőleg a szolgálati gyakorlat megkezdése előtt közvetlenül vagy legfeljebb két héttel előtte keltezett egyházhatósági bizonyítványt szolgáltatasson ki s egyben arra utasítsa kedvezményeseit, hogy ezt az igényjogosultsági bizonyítványt a tanfolyamra, illetőleg a szolgálati gyakorlatra való bevonulásuk alkalmával az illetékes katonai parancsnokság előtt mutassák be.

2. hogy a joghatósága alá tartozó papi kedvezményre jogosult bármely alantasa (legyen az akár növendékpap, akár tart. táb. lelkészé kinevezett felszentelt, illetőleg felavatott lelkész, akár végül tart. táb. lelkészé ki nem nevezett s éppen azért a póttartalék nyilvántartásába helyezett és vezetett lelkész) papi kedvezményének bármely okból (akár elbocsátás, akár megfosztás, akár önkéntes eltávozás okából) bekövetkezett megszűnése esetén e megszűnést haladéktalanul jelentse be a papi kedvezményt elvesztett egyén területileg illetékes hadtest parancsnokságánál.

A rendelet 1. pontjára különösen felhívom minden, a papi kedvezményre igényt tartó hittanhallgató és lelkész-képesítésű egyén figyelmét azzal, hogy szolgálati gyakorlatra jelentkezésük előtti két héten belül kötelesek írásban szolgálati úton kikérni az egyházfőhatósági jogcímigazolási bizonyítványt. Ugyanez a kötelezettség áll a tanfolyamra bevonulók részére is.

Debrecenben, 1942 október 22.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

A füzántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

6018—1942. szám.

TÁRGY: *Nem állami népiskolai tanítók hivatali eskü (fogadalom) letétele.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak 205.946—1942. VI. 5. ü. o. szám alatt a kir. tanfelügyelőkhöz intézett rendelete másolatát tudomásulvétel végett az alábbi másolatban közlöm:

Debrecen, 1942 október 20.

D. Dr. Révész Imre.
püspök.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszternek 205.946—1942. VI. 5. ü. o. szám alatt valamennyi kir. tanfelügyelőhöz intézett rendeletének másolata:

„Az 1907. XXVII. tc. 32. §-a a nem állami tanítóokra vonatkozólag kimondja, hogy a tanító működését csak az eskü (fogadalom) letétele után kezdheti meg.

A fenti törvény alapján 1940. évi december 30-án kell 136.000—1940. szám alatt kell rendelettemmel felhívnom a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a jövőben anyagi és fegyelmi felelősség terhével bármilyen minőségben alkalmazott (választott), tehát helyettesítéssel ideiglenesen megbízott tanítótól is a fogadalmat, esküt még a tanító közvetlenül működésének megkezdése előtt vegye ki, vagy megbízottja által vétesse ki.

Ezen rendelkezésem ellenére a központi illetmény-hivatal arról értesített, hogy több esetben a tanítótól csak a működés megkezdése után veszik ki a hivatali esküt (fogadalmat) és így a hivatali eskütétel (fogadalomtétel) előtti időre a tanítók a fenthivatkozott kormányrendelet értelmében államségélyt nem kaphatnak.

Ismétellen felhívom a kir. Tanfelügyelő urat, hogy a jövőben a tanítótól fegyelmi felelősség terhe mellett minden egyes esetben a hivatali esküt (fogadalmat) még a működés megkezdése előtt vegye ki. Ha a tanító működését a hivatali eskü (fogadalom) letétele előtt kezdi meg, minden egyes esetben meg fogom állapítani a mulasztóval szemben a felelősséget és megindítom ellene a megtorló eljárást.

Budapest, 1942. évi október hó 10-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Kósa Kálmán s. k., miniszteri osztályfőnök.

A füzántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

6042—1942. szám.

TÁRGY: *Nem állami népiskolai tanítói állások helyi javadalmának megállapítása.*

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úrnak 208.275—1942. VI. 5. ü. o. szám alatt kiadott rendeletét az alábbi másolatban tudomásulvétel végett közlöm:

Debrecen, 1942 október 20.

D. Dr. Révész Imre.
püspök.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 208.275—1942. VI. 5. ügyszám alatt valamennyi vármegye közigazgatási bizottságához intézett rendeletének másolata:

„A nem állami népiskolai tanítói állások helyi javadalmának leszállítása és az újonnan szervezett tanítói állások végleges helyi javadalmának megállapítása céljából a tek. közig. Bizottság útján hozzáam felterjesztett kérvények elbírálása alkalmával megállapítottam, hogy a kérvényeket az iskolaszékek legtöbbször vagy nem megfelelő, vagy hiányos, illetve csak sommás adatokat tartalmazó költségvetési és vagyonelellárati iratokkal szerelik fel.

Ennélfogva tudomásulvétel és az iskolafenntartókkal hangsúlyozott figyelmeztetés formájában történő közlés céljából értesítem a tek. közig. Bizottságot, hogy a tanítói állások helyi javadalmának leszállítása, vagy végleges megállapítása tárgyában benyújtandó kérvényekhez a következő iratokat kell mindenkor csatolni:

1. Az egyházközség legutóbb jóváhagyott iskolai és egyházközségi költségvetésének és zárószámadásának az eredetivel egyező, részletes és hitelesített másolatát és az ezt közvetlenül megelőző ugyanilyen költségvetését.

2. Az egyházközség részletes, helyhatóságilag igazolt vagyonelellárát.

3. A politikai község legutóbb jóváhagyott költségvetésének és zárószámadásának az eredetivel egyező, részletes és hitelesített másolatát.

4. A politikai község részletes vagyonelellárát.

5. Helyhatósági bizonyítványt arról, hogy a hitfelekezetek a politikai község adóterheiben milyen %-os arányban vesznek részt.

6. Helyhatósági bizonyítványt arról, hogy a kérelmező egyházközség részéről kivetett személyi és osztályadó, továbbá a természetben kivetett adók pénzegeértéke az állami pótdadó-alap hány %-ának felel meg s ezzel együtt a pótdadó-alap hány %-ának megfelelő adóterhet visel az érdekelt hitfelekezeti lakosság összesen.

7. Az iskolafenntartó egyházközség esetleges adósságai mineműségét, nagyságát, törlesztésének idejét és módját tartalmazó, helyhatóságilag vagy egyébként igazolt kimutatást.

A közteljesítés mértéke mindig %-ban is fel legyen tüntetve.

Figyelmeztesse a tek. közig. Bizottság egyben az iskolafenntartókat, hogy csak a tek. közig. Bizottság útján és kiemelő anyagi helyzet ismertetéssel ellátott javaslata alapján felterjesztett kérelmeket fogok érdemi elbírálás alá tenni. A végleges helyi javadalom megállapításánál a késedelmes felterjesztésért az iskolafenntartók anyagi felelősségét meg fogom állapítani és a helyi javadalom visszamenő hatállyal történő, esetleges felemelésével előálló tértményt elengedni nem lesz módomban.

Végül felhívom a tek. közig. Bizottságot, közölje az iskolafenntartókkal, hogy a jövőben az állásszervezéshez történő hozzájárulással egyidejűleg óhajtom a helyi javadalmat is véglegesen megállapítani, miért is az ily irányú kérelmek már a jelen rendelkezésemben felsorolt valamennyi irattal felszerelendők.

Budapest, 1942. évi szeptember hó 30-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Salamon János s. k.,
miniszteri osztálytanácsos.

Pályázati hirdetések

Minden pályázati hirdetményt egyházkerületünk hivatalos lapjában: a Debreceni Protestáns Lapban közzé kell tenni és a *Kiadóhivatal* címére (Debrecen, Kálvin-tér 17., Püspöki hivatal, Postafiók 65.) kell beküldeni.

Hirdetési díj millimétersoronként 10 fillér. Legkisebb hirdetési díj 2.—P.

Hódmezővásárhelyi református Bethlen Gábor gimnáziuma pályázatot hirdet: a) egy magyar-latin vagy latinul kapcsolatos bármilyen szakcsoporthú, esetleg angol-magyar szakcsoporthú és b) egy mennyiségtan-termesztan vagy földrajz-történelem szakcsoporthú helyettes tanári állásra. Pályázhatnak középiskolai tanári oklevéllel rendelkező, vagy gyakorló évkort töltő református tanárok és tanárnők. Fizetés az állammal egyenlő. Mellékjövedelem biztosítva. A kellően felszerelt kérvények az igazgatótanácshoz címezve folyó évi november hó 9-ig a gimnázium igazgatóságához küldendők.

A hódmezővásárhelyi református leánygimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet azonnal betöltendő latin-történelem szakcsoporthú helyettes tanári állásra. Javadalom

az államival teljesen azonos. Pályázhatnak református vagy evangélikus vallású okleveles középiskolai nő- és férfitanárok, esetleg gyakorló tanárjelöltek. Pályázati határidő november 10. Felszerelt kérvények (keresztény származás igazolása is) a református leánygimnázium igazgatóságához, Hódmezővásárhelyre küldendők.

Kisújszállás református Horthy-gimnáziumának fenntartótestülete pályázatot hirdet egy lemondás következtében megüresedett *rajztanszékre és egy német nyelvi tanszékre*. Mindkettő miniszteri kinevezés alá esik. Pályázhatnak rajztanításra képesített, illetve német-francia vagy német-latin szakcsoportú tanárok. Javadalom az államival azonos. A pályázók kellően felszerelt kérvényüket november 18-ig küldjék be a gimnázium igazgatóságához.

Máramarossziget református *gimnáziuma* 1942-43-iskolai évre ismétellen pályázatot hirdet egy latin-történelem, latin-magyar és magyar-német szakcsoportú *tanári* állásra. Pályázhatnak protestán vallású középiskolai tanári oklevéllel rendelkező tanárok. Javadalom államival azonos. Óraadónál e szakcsoportokból nem okleveles tanárjelöltek is figyelembe vehetők. A pályázat határideje e pályázati hirdetés megjelenésétől számított 14 nap. Szabályszerűen felszerelt kérvényeket a máramarosszigeti református gimnázium igazgatótanácsának kell elküldeni.

A **kisbátonyi** református *kántortanítói* állásra pályázat hirdették 21 napi határidővel. Javadalma hivatalosan 270 pengő, mely föld, termény és szolgalmányokból áll. Az iskola egytanerős. Nők is pályázhatnak, ha kántori képesítéssel bírnak. Államsegély ez alapfizetésen felül összeg, szolgálati idő szerint.

A **kisújszállási** református egyháztanács két tényleges katonai szolgálatát teljesítő *tanító* belterületi iskolában leendő *helyettesítésére* pályázatot hirdet. Pályázhatnak a törvényes követelményeknek megfelelő férfitanítók, vagy tanítónők. Fizetés törvényes, 80%-os államsegéllyel. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázati határidő 21 nap. Pályázati kérvények Református Iskolaszék, Kisújszállás címre küldendők.

A **kisvárdai** református egyház presbitériuma pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett *tanítónői* állásra. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Származás igazolása kötelező. Pályázati határidő november 18. Lelkészi Hivatal, Kisvárdá.

A **körösladányi** református egyházközség pályázatot hirdet szervezés alatt álló IX. számú *tanítói* állására. Javadalom törvényes. Helyi javadalom: lakbér és a mindenkori kezdő tanítói fizetés 10%-a. A fizetés többi részét az állam utalja ki. Kötelesség: a kijelölt osztály vagy osztályok vezetése, mindennemű belmissziói munkában való tevékeny közreműködés, férfitanerő választása esetén a kántori szolgálatok végzése. Kellőleg felszerelt pályázatok a hirdetés megjelenésétől számított három hétig Református Lelkészi Hivatal, Körösladány (Békés vármegye) címre küldendők. Az állás megválasztás után azonnal elfoglalandó.

Rápolti református egyházközség tényleges katonai szolgálatra bevonult *kántortanítója helyettesítésére* férfi- vagy női tanerőt keres törvényszerű határidővel. Fizetés törvényes szerint.

Rohod református egyházközsége 15 napi határidővel pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett II. számú *nőtanítói* állásra. Fizetés törvényszerű, 3 szobás s előszobás lakás. Református Lelkészi Hivatal, Rohod.

Túrriese református egyházközsége a Debreceni Prot. Lap 12. számában közzétett pályázati hirdetést október 25-ig *meghosszabbítja*, ugyanekkor választás. Pályázhatnak nők és férfiak.

A **tiszabecsi** református iskolaszék pályázatot hirdet tényleges katonai szolgálatra bevonult *kántortanítója*, valamint tartalékos katonai szolgálatot teljesítő alapítványi *tanítója helyettesítésére*. Az előbbi helyettesítése legalább két év. Orgona van. Fizetés, kötelesség törvényszerű. Állás azonnal elfoglalandó. Mindkét állásra pályázhatnak férfiak és nők egyaránt. Cím: Református Lelkészi Hivatal, Tiszabecs.

Segédlelkészt keres azonnalra az újszegedi egyház a második kongruis állásra.

TARTALOM:

Narancsik Imre: A reformáció áldásai
Uray Sándor: Október harmincegyedikéi meditáció
Hírek az egyházmegyékből — Irodalom — Halottaink —
Különlétek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdeté-
mények — Hirdetések

TANKÖNYVEK FÜZETEK ISKOLASZEREK

LEGNAGYOBB RAKTÁRA

A

Méliusz

KÖNYVKERESKEDESBEN

Debrecen, Ferenc József-út 26.

Kívánatra árjegyzéket díjtalanul küld.

MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Plac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

DEÁK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő
és papiszabósága. Hódmezővásárhely, IV., Feleki-u.
46. szám.

Az országos híró Szántó I.-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készíték ORLE-formába szövetselyempalástot, süveget, tógát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portmentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!

RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalat
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen
szolgál, helyszíne lentazik.

Kálvinista cég!

Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészárvaik javára adja
Számos elismerő és kintetető bizonyítványok.

Tiszalök.

Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen

Ferenc József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.

Foglalkozik a banküzlet minden ágával:

betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

REFORMÁTUS
PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
FÉNYES
ILONA
RIMASZOMBAT